

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 „ „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy órára 1 „ „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond,**
Hoffmann és Társa.

Hirdetési díj:

Negyedévesen petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzör hirdetések alkú szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Óltalom-e vagy támadás?

Debreczen, június 11.

Az ezredévi ünnepségek legfontosabb mozzanatának megtörténte után az országgyűlés képviselőháza ma újra felvette a megszakított működési fonalat és folytatta a választások felett való bíráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Nem tartozunk azok közé, a kik valami nagyon lelkesednek ezért a törvényjavaslatért; nem gondolkozunk úgy, mint sokan, a kik az u. n. »kuriai bíráskodás« elvének törvénybe iktatásától az összes meglevő bajok gyökeres orvoslását várják, remélik.

Nem, mert, mint már egyik korábbi cikkünkben kifejtettük, a bajt, a melyen segíteni akarunk, nem külsőleges, a melyet borogatással vagy antiseptikus kötéssel, vagy legnagyobb szükség esetén — ügyes műtétel segítségével lehetne vagy kellene eloszlatni, hanem belső baj, mely már a vérbe hatolt, s szervezetbe ette magát, s a melyen ennél fogva csak a vér teljes megújodása, kicserélődése képes segíteni.

Hogy még sem támadunk határozatlan ellene, erre az ösztönzött benünket, mert némi, ha nem is teljesen őszinte és tiszta szándéku törekvést látunk benne a már-már forrongás felé hajló elkeseredett közvélemény megnyugtatóására.

Mi a magunk részéről csak jobb híjjában voltunk és vagyunk hajlandók elfogadni a most tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot, s így is csak általánosságban.

A részletekre nézve azonban számos és olyan súlyos kifogásunk van, a melyek közül néhányat most, a tárgyalás folyama alatt elmondani a nyilvánosság iránt való kötelességünknek tartunk.

Véleményünk szerint a törvényalkotásnak csak az az egyetlen célja lehet, hogy a közszabadságot, a közérdeket, a közjót szolgálja, s annak erősítésére, fejlesztésére, gyarapítására, biztosítására, védelmére és mególtalmazására minél erősebb garantiákat nyújtson, szerezzen és teremtsen.

A kuriai vagy más bíráskodás törvénybe iktatása is egyenesen ebből a szempontból szükséges. Szükséges azért, hogy a legfontosabb állampolgári jog gyakorlása mindennemű akár alóról, akár felülről jövő támadás, nyomás, vagy fondorlattal szemben szabadon érvényesülhessen.

Ha és a mennyiben ez és csak is ez volna a most tárgyalás alatt levő tör-

vényjavaslat célja és ha ez a célzata őszinte és kétségbevonhatatlan volna: mi volnánk a legelsők, a kik szívünk teljességéből örvidenénk neki és sietnénk hangos helyesléssel üdvözölni.

De, — a mint ezt a törvényjavaslatnak a Ház asztalára való mostani letételekor kifejtettük, — nem bírtuk magunknak a törvényjavaslatról általánosságban sem azt a meggyőződést megszerezni, hogy ennek a mindennek felett való nemzeti érdeknek a kielégítésére alkalmas volna.

Most pedig, mikor a részletek tárgyalásával az egyes nuanceok még szembe szembeszökőbben mutatkoznak, határozottan aggodalom támad lelkünkben az iránt, vajjon a választások tisztaságának örve alatt nem intéznek-e némely fundamentális szabadságunk ellen egyenes támadást

Ezt az aggodalmunkat növeli a képviselőház tegnapi ülésén lezajlott vita, mely a felett folyt, hogy a vallási gyülekezetekben tett politikai nyilatkozatok képezhetnek-e, és mennyiben képezhetnek a választás megsemmisítésére okot.

Erre nézve először is azt jegyezzük meg hogy maga a kifejezés: »vallási gyülekezetek« fatalisan rossz mert alkalmas arra, hogy — rossz akarat fenforgása esetén a legsajnálatosabb zaklatásoknak tegyen ki egyeseket, vagy egész gyülekezeteket sőt felekezeteket.

A vallási gyülekezetek alatt, — bár erre a fogalomra sem találó ez az elnevezés — alig lehet mást érteni, mint a nyilvános istentisztelet gyakorlására, való alkalmakat.

Hogy a napi politikát ide, az lsten imádására rendelt helyre bevinni nem helyes dolog, azt mi éppen a köz-isteni tisztelt méltóságának szempontjából és érdekéből valljuk, hirdetjük és a magunk szolgálataiban szigorú következetességgel meg is tartjuk.

De ki merné azt kétségbe vonni, hogy, főleg a protestáns egyházban vannak más oly gyülekezések, a melyek szélesebb értelemben szintén vallási jellegűek, mert hiszen a vallásnak — hogy úgy szóljunk — világi ügyeit intézik, vezetik, kormányozzák.

Ilyen gyülekezések az egyházi szervezetünkben törvényesen megalkotott testületek: a presbyterium, az egyházmege, az egyházkerület, az egyetemes konvent és az alkotmányozó zsinat gyűlésel.

Bár ezen gyűlésnek célja és feladata, mint imént rámutattunk, a választás világi jellegű dolgainak gondolkodása, de éppen azért mert ezek a dol-

gok világiak, a természet rendje szerint ezerszeres érdekszálakkal vannak összekötözve egyéb világi dolgainkkal s ezek között éppen a legfontosabbal: a politikával.

Az autonom protestáns felekezetek gyülekezési termeiből a politika, nyomatékosabban: a napi politika soha sem volt kizárva, sőt volt — fájdalom — nagyon sokszor olyan idő, a mikor a nemzeti politika egyesegyedül a protestáns egyházak vallásos jellegű gyűlésein jutott kifejezésre.

Nem szeretnénk azért, hogy egy vaktában oda vetett kifejezés, a mely ma még úgy látszik, csak a néppárt bűnös üzemet ellen irányul, idők multával s változott körülmények között a magyar nemzeti állam fenmaradásának egyetlen örök és rendithetetlen bástyája, a protestáns szabadság ellen lenne fordítható.

De már meg is késtünk ez aggodalmunk kifejezésével, mert a többség tegnap változatlanul elfogadta a betervezt szöveget.

Ily körülmények között, hazánk és nemzeti intézményeink szabadságára s főleg protestáns egyházaink féltve őrzött autonómijára gondolva, szorongó szívvel tesszük kérdésbe a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslatot illetőleg, hogy **óltalom-e hát az, vagy támadás?**

Grotius.

A magyar kvóta bizottság e hó 15-én délután fél 6 órakor a képviselőházban szokott helyiségében ülést tart, melynek tárgya az osztrák kvóta-bizottság renuncziuma.

A magyar delegáció pénzügyi albizottsága tegnap déli 12 órakor Harkányi Frigyes br. elnöklése mellett ülést tart. A kormány részéről jelen voltak: Kállay Béni közös pénzügyminiszter, Plener Ernő közös főszámszéki elnök, Szentgyörgyi Gyula osztályfőnök, Pongrácz Frigyes gr. udvari tanácsos, Tallián Dénes br. osztálytanácsos, Kostyál Zsigmond udvari titkár. Szerb György előadó részletesen ismertette a közös pénzügyminiszteriumnak 1897. évi költségelirányzatát, melyet az albizottság észrevétel nélkül elfogadott. Ezután Szerb György előadó a közös legfőbb számszéknek 1897. évi előirányzatát ismertette és kérdést intézett a közös főszámszék elnökehez az iránt, hogy mi célból történik egy új osztálynak felállítása. Plener Ernő közös főszámszéki elnök beható felvilágosításai után az albizottság az előirányzatot változatlanul megszavazta. Erre az albizottság a közös pénzügyminiszterium kezelése alatt álló négy alapra vonatkozó előterjesztéseket vette tudomásul, valamint megszavazta a határvám-jövedéki többletet — 50.573,130 frttal, minthogy az albizottság által bekívánt kimutatások szerint a folyó év első

három havában 12.114.406 frt vámbevétel folyt be. Ezután az albizottság a közös pénzügy-miniszteriumnak két előterjesztését tárgyalta, melyek 1895. és 96 évi póthitelekre vonatkoznak és azokat észrevétel nélkül elfogadta. Az előadó által szerkesztett jelentések nyomban hitelesítették, az ülés véget ért.

Vallási vita a képviselőházban.

A képviselőház tegnapi ülésén, — mint távirataikban jelentettük, — nagy vitát idézett elő a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat 3 §-ának 9. pontja, mely a következőleg hangzik:

3. §. A választás érvénytelen . . .

9. ha a képviselő:

a) a kérdéses választást megelőzőleg három hónapon belül, a vallás szertartásainak végzésére rendelt helyiségben, vagy vallásos jellegű gyülekezeten a választás eredményének befolyásolását célzó nyilatkozatot tett;

b) abból a célból, hogy egy vagy több választó őre szavazzon, vagy bizonyos jelöltre ne szavazzon, vagy bizonyos választástól tartózkodjék, az egyházi kegyzseregekben való részesítésére tett ígéretet, vagy egyházi fenyegetésként alkalmazásával, vagy a kegyzserek elvonásával, vagy tulvilági büntetéssel fenyegetett;

c) a vallási tisztelet tárgyait, vagy olyan tárgyakat, melyek egyházi szertartások végzésére rendelvek, a választók gyülekezetén, vagy választási menetben használt;

d) vagy ilyen cselekményben részes, vagy abba megelőzőleg és kifejezetten beleszerezett.

A kérdés érdemével mai vezércikkünk foglalkozik, itt adjuk a vitának lefolyását bő kivonatosan:

A 3. §-nál

V a j a y István a 9. pont hibáját indítványozza. Csak a reszkető gyávaság szüleményének tekinti azt, hogy midőn behozzuk a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényt, akkor egy ilyen passzust veszünk javaslatba.

U g r o n Gábor: Kétségtelen, hogy vallási kérdésekkel foglalkozó politikai idő-

szakban vallási kérdések tárgyalása a politikai életben lényeges részt képez. De a ki tiszteli a vallásosságot és azt akarja, hogy a vallás megmaradjon azon magaslaton, a melyen maga a tisztelet is honol; ha azt akarjuk, hogy a vallásos érület a maga fenségéből ki ne vetköztessék, a közélet piaczn meg ne hurczoltassék: akkor igenis szükséges, hogy intézkedések tétessenek a törvényhozás által (Helyeslés a szélsőbaloldalon), de azoknak az intézkedéseknek olyanoknak kell lenniök, a melyek szigoru határokat ismernek, a mely intézkedéseknél a megtorlás és büntetés hatara meg vannak állapítva félre nem érthetően, félre nem magyarázhatóan. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Mert semmi olyan veszedelmesség nem válik, mintha a vallási kérdések és vallásos érzelmek megvitatása után következik az üldözés (Ugy van! a szélsőbaloldalon), mert azok az emberek, a kik csak egyszerűen politikai üldözést szenvednének, sohasem oly fanatikusak, oly elkecseregettek, mintha ugyanakkor vallásos érzelmeikért kell, hogy szenvedjenek. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) A bölcsesség a mérséklet s a törvénynek a szerint való megszövegezése, hogy üldözési eszközök a törvény ne fajulhasson, hanem általa és pajza legyen csak a vallásnak, ezen 9. pont megszövegezésénél kellő mértékben szem előtt nem tartatott. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nem tartatott, hogy példát hozzak fel, már csak annyiban sem, mert azt elfogadom és helyeslem, hogy a vallás szertartásainak végzésére rendelt helyiségben politika ne üzsessék, politika oda be ne vitessék — de azt kerdek a t. képviselőháztól, mit teszen ez, hol van ennek határa? mi ennek értelme, hogy vallásos jellegű gyülekezetek? Hiszen kérem, vallásos jellegű gyülekezetek itt Magyarországon, az autonómiával bíró egyház-községekből, az egyházi maga-abb fokozatu testületekben mindenütt előfordultak, tehát az ezen gyülekezetekben tett nyilatkozatok is, ha politikai jellegűek és természetűek, azon választás befolyásolásának tekinthetők? (Mozgás balfelől.) Ha törvényt akarunk létesíteni, annak a szabályai legyenek elég szigoruak. Helyes az, hogy a politika és a vallás össze ne keveressék, hogy politikai célokra ne használtsassék fel a vallás. De azt megint nem lehet megengedni és eltűrni, hogy a törvénybe oly intézkedések hozassanak be, a melyek nem eléggé határozottak. Ha már most egyik egyházi jelölt, teszem egy protestáns pap, egy

vallásos jellegű gyülekezetben, a melynek tagjai véletlenül választó kerületébe tartoznak, nyilatkozatot tesz, akkor rögtön megtámadható legyen a választás?

V e r e s József: Ha templomban történik!

U g r o n Gábor: Bocsánatot kérek. Vallásos jellegű gyülekezet. Az helyesen van kimondva, hogy a vallás szertartásainak végzésére rendelt helyiségben; de mit tesz az, hogy vallásos jellegű gyülekezetben? — Ennek, nincsen határozott, szabatos értelme. Ennek szabatos értelmét kell adni, hogy világos és határozott legyen. Hiszen nekem nem érdekem, mert én nem vagyok pap; hanem igenis az egyházi férfiaknak, bármely felekezethez tartozzanak, érdekkük az, hogy ennek értelme határozottan és világosan meg legyen jelölve, (Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Az pedig t. Ház, nem lehet a törvényhozás czélja, hogy a vallásos jellegű gyülekezetekből a politika ki legyen zárva. Hiszen ebben az országban az egyházaknak autonómiája, ugy mint a protestáns egyház autonómiája is része a mi alkotmányos életünknek. (Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Abban politikai nyilatkozatok tétethetnek, azok politikai elhatározásokat hozhatnak, sőt most, miután a törvényhozás maga is egyházpolitikával foglalkozik, az intézkedéseket megtenni, az intézkedések eredményeit e lensúlyozni, azok káros hatását lerombolni maguknak a különböző egyházi jellegű gyülekezeteknek már hivatalból kötelessége. (Igaz: Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Mert hová vezet az! Hogyha valaki pl. ki van szemelve az üldözés czéltábláján már azon a czimen, mert vallásos jellegű gyülekezetben tett valamely ígéretet, vagy befolyásolta a választókat, ezért üldözésbe vétetik. Ha pedig az a mai szabadelvű politikanak a támogatója, annak minden nyilatkozata, bárhol tette is, jó lesz. (Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.) Ezt precíze meg kell határozni, mert különben a magyarázásoknak tág tér nyujtatik (Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon.)

Azután meg alig van valami nevétségesebb, mint a 9. §. b) pontjának végzavai, hogy: »vagy tulvilági büntetéssel fenyegetett« (Derültség a bal- és szélsőbaloldalon.) Mért engedje meg a t. Ház, hát mit tesz az, hogy tulvilági büntetéssel fenyeget? Ha valaki azt mondja, hogy ti elfogtok kárhozni, tehát tulvilági büntetésben fogtok részesülni, ez már politikailag meg nem engedett nyilatkozat? (Derültség a bal- és szélsőbaloldalon.) Hiszen

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Meghalt és eltemették.

— A »Debreczen« eredeti tárczája —

Angolból fordította: **dr. Kósa Zsigmondné.**

Hárman voltak, két kövér bátya Julius és Jakab, és Anna nővérök.

A szülők rég meghaltak. Az apa a tengerbe fult, az anya valami belső baj miatt, agyban halt meg.

Gyula és Jakab tovább halásztak együtt bárkájukban, egyetlen örökségük volt az. — Gyula a gyufakatalyakra festett képekhez hasonlított; mindig nevetett, ha pedig valami különösen komoly oknál fogva kénytelen volt nevető kedvének parancsolni, utólagosan mintegy kárpótlásul kétezer annyit kaczagott.

Munkás fúrge volt, de ha volt egy pár pihenő percze, elhenyélte mint a ki leglustább, oldalait fogta mint akit rettenetes fájdalom gyötörnek. Mindig kaczagott akár volt oka reá akár nem. Nem boldogult vele e tekintetben senki; boldogut' apjára ütött.

Jakab anyjához hasonlított. Nyugodt csendes volt, lassan beszélt, ritkán kaczagott. Valami belső baja volt neki is, de a szükség mégis dolgozni kényszeríté, a munka lassan megodéz; a szegényes étrend, hal meg rántott leves, rántott leves és hal, jót tettek neki A szabad levegőn élhetett nap, nap mellett, az orvos mondá ily életrend mellett aggastyán lehet belőle.

A leányt Annának hívták; jól megtermett, elég csinos, tiszta halászeány volt, csak borzasztóan sápadt. Ez ismét anyai örökség volt. Bátyjai a Vangaan lakó emberek nyers őszinteségével, bérmlása napján megmondták neki az általános véleményét róla: — fiatalon fogsz meghalni Anna!

Ilyen vigasszal lépett be bérmlása után első szolgálataba.

Első nyáron gazdája családjá néhány hetet töltött Vangaan, Anna velük jött.

Szeméi fényes küssé homályosak lettek, de ragyogók lettek, mikor Gyulát félrehívta és egy fényképet mutatott neki.

— Ez tehát ő? kérdé Gyula mia'att csendesen nevetett.

Anna szíve választottja erős uri ember volt, fekete felső kabátban, egyik kezében egy nagy kalapot tartott, másikkal egy repkény befutotta oszlopra támaszkodott. Gondolkozó állásban állt, haja füle mögé volt simára kelve s mellyenén vastag, fekete zsinóron függött szemüvege.

— Színész? kérdé bátyja, a mint a lány megfordítá képét és a hátán egy csomó felkörrrel bekerített háromlábú kecske és egy delectü rajzát pillantá meg.

— Még most pinczér, felelt Anna, mialatt végig simítá a fényképet, melynek szélén Gyula ujjai meglátszottak. De őszkor önálló lesz.

— Korcsmát nyit?

— Igen, egy korcsmát. Még lehet, hogy hajón főpinczér lesz, de azt mondja, nehé az ilyen állást megkapni, sok a vetélytárs.

— Hogy hívják?

— Lajos.

— A másik nevét kérem!

— Oh Bissurup!

Gyula sohase hallotta még e nevet. De oly ingerlően hatott nevető idegeire, hogy azonnal kaczagni kezdett.

Vége is a név nem teszi az emhert. Jó csendes természetű volt-e? — Igen. — Minő ajándékokat kapott tőle Anna? — Leginkább pénzt, nem sokat ugyan, de ha valami mellékkeresete akadt, mindig megosztá a leány-nyal; azután néha színházba mentek. Lajos nagyon szerette a színházat, azután ily állásban, mint itt a képen, elszavalt az egész darabot; és mily szépen tudott szavalni. A mint önálló lesz, már akár korcsmát nyit, akár főpinczér lesz, elveszi feleségül.

Gyula összecsipte egyik szemét, hamisan sandított nővére, azután amugy melléleg megkérde, vajjon rendben van-e minden?

Anna nyugodtan kivette kezéből a képet. — Meg vagy boldogulva? — kérdé. — Azt hiszed, játékszere vagyok?

A télen a kereskedő, kinél Anna szolgált, megbukott. A család összevonta kiadásait. Anna kénytelen volt — miután a negyed mulófélben volt — a legelső helyet elfoglalni. Egy oly helyet kapott, melyek Kopenhágában nagyon gyakoriak; az élelem rántott leves és kása, a cselédek lakása egy bűzös lyuk, mely lomtárnak is rosz leit volna.

A leány elkezdett gyöngékedni, kőhögött, vért köpött, akkor elküldötték.

A pinczérhez fordult, Ez egy nagyobb restauratio konyhájában helyet szerzett szá-

az közbeszéd, szólásforma, hogy eljuttok a pokolba és el fogtok kárhozni, mert valaki nemcsak az által kárhozik el, a mi a tulvilágon érheti, hanem elkárhozik itt is, ha egy hitvány rossz politikának eredményeit kell, — hogy viselje. (Helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.)

Ilyen fogalmazásban e törvényjavaslat teljes nem megfoghatóan és megmagyarázhatatlan; hiszen a választókra befolyást csakis olyan eszközökkel lehet gyakorolni, melyek itt a földön mérlegelhetők; tulvilági büntetés, a hol az Isten igazságára van bízva anok megítélése nem pedig emberi bírakra, amely nem függ sem a paptól sem a gondnoktól, — sem a püspöktől, sem a pápától, hanem egyedül az Istentől, a ki a tulvilágon ítél az emberek felett, az egy politikai törvényjavaslat keretébe bevonni és mint képviselőválasztási érvénytelenségi indokot elfogadni; ez csak a naivitásnak vagy pedig a célzatos tervszerűségnek kifolyása lehet. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Itt van a C. pont, amelyben az van mondva, hogy a vallásos tisztelet tárgyait vagy olyan tárgyakat, melyek az egyházi szertartások végzésére rendelvék a választói gyűlekezeten vagy választási meneteken használni tilos. Azokat a tárgyakat, melyek az egyházi szertartásra rendelvék, a bíró is megtudja határozni, de hogy a vallási tisztelet tárgyát mi képezi, — azt ugyan szeretném tudni, — hogy melyik bíró határozza meg. Hiszen a vallási tiszteletnek tárgyát, lehet mondani nem felekezetenként, de egyenként más és más képezi. Némely embernek Flórián a védszentje és némely község is nagyban tiszteli Flóriánt, a másik szent Venczelnek hódol, a harmadik nepomuki szent János hoz ragaszkodik. Most azt kérdelem: miután az országban községeinket, sőt egyenként mások a vallásos tisztelet tárgyai: szent János vagy Flórián, vagy nem tudom miféle hasonló tisztelet tárgyát képező szentnek körülhordozása szintén választási semmisségi okot fog-e képezni? Engedjék meg önök, törvénybe csak olyan meghatározásokat kell foglalni, a melyek bírói cognitói tárgyát képezhetik. Néhol magok a protestánsok, a kiknek vallása kizárja a szentek tiszteletét, bizonyos egyházi szokásokhoz ragaszkodnak, mint a déli vagy esti harangszó: vannak protestáns községek, melyek védszenteket nem ismernek, a hol katolikusok nincsenek, de mégis a régi multból nagy

tisztelettel vannak egyik másik szent iránt. Hol kezdődik és hol végződik ennek meghatározása?

Törvénybe foglalni ilyent nem lehet s annál kevésbé lehet és szabad, ha a cél nem az, hogy még fokozzuk azt a sz-rencsétlen felekezetiiséget, a mely most az egész országban megragadta a kedélyeket. Én azért a 9. pontból egyes részleteket kihagyandóknak tartok még pedig az a) pontból e szókat: »vagy vallásos jellegű gyülekezetek, a b) pontból e szókat: »vagy tulvilági büntetéssel fenyegetett.« (Helyeslés a szélsőbalon.)

V e r e s József: Nagyon szükséges, hogy a vallás dolgáiba ne avatkozzék a politikai és a politikai életbe se nyúljon bele a vallás; mert ellenkező esetben a vallás és politika is céljában és eszközeiben meg van hamisítva. A vallásos jellegű gyülekezeteken, a templomban, vagy olyan helyen, a mely kizárólag vallásos működésre vonatkozik, a politikának nincs helye. Sem egyházközségi, sem a presbyteri gyülekezeteket nem tartja vallásos jellegűeknek, ezek az egyháznak csak adminisztratív eszközei. (Helyeslés a szélsőbalon.)

H o r á n s z k y Nándor: A szakasz d) pontját részben homályosnak, részben igazságtalannak látja és ezért szükségesnek tarja, hogy ez a szakasz világosabb szövegezés végett a bizottsághoz utasítsák. Ha ezt el nem fogadják, a d) pont helyébe újabb szöveget ajánl.

P o l ó n y i Géza: T. Ház! tartózkodni kívántam ez alkalommal a felszólalástól, de Veres József t. képviselőtársaim beszéde egyenesen kényszerít arra, hogy néhány szóval a kérdéshez hozzászóljak.

T. Ház! Minden félreértés teljes kizárásával úgy látszik, teljesen egy véleményben vagyunk azon kérdés tekintetében, és ezt örövendetesen konstátálom, hogy a vallás szentségének a politikába való behurcolása ellen feltétlenül állást foglalunk értelmileg itt a képviselőházban. Eziránt tehát a pártok között semmiféle véleményeltérés nincs. A kérdés, a mely körül a vita folyik, az, vajjon ezen egyértelmű cél szolgálatában nem-e ártunk magának a ezelnak, melyet elérni óhajtunk. Erre akarok én rátérni. (Halljuk!)

A 9. szakasz magában véve csak azon eseteket tárgyalja, hol a képviselő maga követte el ezeket a visszaéléseket a visszaéléseket de a 10. szakasz már tárgyalja azon eseteket tárgyalja, azon eseteket is, melyeket

harmadik személyek a 9. szakaszba ütköző módon elkövettek, és így a választást közvetve érvényteleníthetik. Nagyon elasztikus és igen kétes értékű pont ez. A mire én a törvényhozás becses figyelmét fel akarom hívni, röviden a következő. Méltóztatnak tudni, hogy én ezen szertelen és fektelen agitációval a közpályán is találkoztam, és ott azt a hangot hallottam megütni, hogy a magyar törvényhozás olyan institucziókat hozott, melyek egyenesen a kath. egyház szervezete és dogmái ellen szólnak. Tudjuk, hogy ezek eddig meg nem történtek; de mit hallunk most? Ezen pontnál felszólal Veres József t. képviselőtársam is azt mondja, hogy a protestánsoknál nincsenek ilyen gyülekezetek, az autonómikus egyházi gyülekezetek, melyeket pedig tudtommal egyházi imával nyitnak meg, és egyházi imával zárnak be. (Igaz! Ugy van! balfejől.) azok egy protestáns papnak véleménye szerint nem egyházi gyülekezetek.

Nem vallásos jellegű egyházi gyülekezetek. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Semmi kétséget sem szenved, hogy a késő utókor Veres József t. képviselőtársam interpretációját sohasem fogja tekinteni törvényhozó interpretációnak, de kétségtelen, hogy ezen felfogás, ha egy protestáns pap képviselőtársunk részéről nyilvánul — bár nem ebben a minőségben ül itt — uralkodhatik másutt is, és ebből én azt a konzekvenciát vonom le, hogy ha ez az interpretáció helyes, akkor joggal fogja mondhatni mindenki, hogy az a szakasz kizárólag a katolikusok ellen szól. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Ennek a színtérfeltételül el kell venni.

A törvényhozásnak nem szabad most, a felekezeti ingerlékenység ezen pillanatában oly intézkedéseket statuálni, a melyek egykénak vagy másiknak az éle egyes felekezetek ellen van kihelyezve vagy így magyarázható. Ez az intenció vezetett engem a felszólalásra és éppen ezért kérem a köz- és felekezeti béke érdekében a t. miniszter urat, hogy egyezzzék bele abba, hogy megfontolás céljából és újabb szövegezés végett e szakasz a bizottsághoz visszautasítsák. Végezetül t. képviselőház nem haboztam soha őszintén a magam véleményét nyilvánítani a képviselőház előtt. A vallás szentségével üzött visszaélésnek egyetlenegy orvossága van és ez az, hogy ha az anugy is helyhez kötött papokat pártkülönbség nélkül inkompatibiliseknek nyilvánítjuk.

mára. Itt reggeltől éjjel utánig kelle dolgoznia. Ismét rosszabbul lett, de kedvese előtt elitkoltta. Végre is annyira jutott, hogy haza kivánczolt testvéreihöz, haza akart menni és nyugodtan meghalni.

A pinczér végig nézett rajta, fűrtös haját lesimogatta, saját fejét egyik vállára hajtá, szája szögleteit lehuzta, szóval oly képeket vágott, mint egy színész ki mély fájdalmat akar kifejezni.

A leány arca ónszinü halványsárga, szeméi alatt fekete karikákkal, élesen elütött különben elég erős alakjától, csinos vonásaitól.

— Igen Anna, maga rosszul, nagyon rosszul néz ki. De azért szeretem, Isten látja leikem mennyire szeretem. Nem gondolná, — nem volna jó valamibe kezdeni? Itt közelben egy pincze kocsmá eladó, talán kifutná pénzünkéből?

Sokáig beszéltek róla. Megnézték a pincze kocsmát, Anna még egy időre visszatért rabszolgaságába. De beteg lett, a kórházba vitték.

Nem akart kórházba menni, haza kívánczolt. De ezt meg Lajos nem akarta. Megvette a pinczét, butorokat kölcsönzött belé és itt feküdt Anna és mindég rosszabbul lett.

Gyulának megírták a dolgot. Ez egy napig gondolkodott a levélen, a másodikon pedig a városba ment.

Gyula a pinczét nagyon csinosnak találta. Egy új házban feküdt, hol minden ablakban pompázott a »Kiadó lak« — de még senkise vállalkozott a bennlakásra.

A sörmérés is nagyon üres volt. Beszerup egy másik úri emberrel, egy ujonnan festett asztal mellett ült, állat feltámasztá és gondolkodni látszott. Sógora nyakába ugrott, meglehetősen zavarba ejtő ezt hangos gyöngédségével Gyula nem tudta, mit csináljon, siron-e, avagy nevesen. Végre is Anna után tudakozódott.

— Itt van szobájában, az enyém éppen felette van. Itt van a bátyád kedvesem!

Beléptek a szobába, egy kanarisárgára festett nyoszolya előtt megálltak. A szoba kicsi, homályos volt, ablaka szorosan a padocsi alatt, alig eresztettek be egy kis világosságot. Valahány kutya szaladt arra, az mind megállt előtte, végig szaglálta a rácsot. Nedves megállt előtte, végig szaglálta a rácsot. Nedves falak, orvosság és konyhagőz nehézzé tették a levegőt. Itt feküdt Anna tarka virágos párnák között. Kezét — s minő forró verítékes kez — Gyulának nyújtá — azután hosszasán nézett reá, és a mint így reá nézett Gyula egy hangot se birt szólni. Végre is kinyögte:

— Ugy látszik elég jól jöttök ki egymással?

Bissirup hangját amennyire csak képes volt halkította.

— Annyira vigyázok reá, amennyire csak tudok. Ugy gondod viselem szegény kedvesem.

E pillanatban a volt pinczér erőtetett mesterkéltnél vonásain egy oly igazi őszinte fájdalomkifejezés suhant át, a milyen fájdalmat csak ő és Annája voltak képesek érezni.

Gyula végre eltavozott.

Végre is elváltak, Anna utoljára is azt

mondá. Mindnyáját üdvözlöm otthon, legyetek jók Mussival. — Mussi szürke macskája volt.

Egész uton hazafelé Gyula maga magát szidta, amért olyan ügyetlen, semmit se mondott abból amit akart, csak amolyan semmitmondó szavakat mondogatott.

Midőn Jakab kérdezte, hogyan találta őket, eszébe jutott a nedves gőzös szobák az orvosságos üvegek, csendesen csak annyit mondott: — Rosszul!

Tíz perczel később, bárkájánál volt, nem tehetett róla, nevetnie kellett, hacsak egész halkan is. Az a pinczér csinált szomorú képével ömlengéseivel, sima hajával mégis csak furcsa egy figura.

Egy hét múlva Anna meghalt.

Bissirup Lajos maga hozta hírül a szomorú esetet, forró könnyeket hullatott, sógorai nyakába borult, Gyula már elvult rá készülve, de Jakabot nagyon bántotta a dolog és meglehetősen rossz kedvűen türte. Azután a rokonságot látogatták meg.

A rokonság hüvösön tartózkodóan fogadta, de tartózkodó lett volna az idegen irányában, ha nem is hordott volna szemüveget és haja se lett volna oly furcsa lóbitába fésülve. Nem igen tudták mit csináljanak vele? Mint bus özvegyet vigasztalják? Meg voltak győződve, hogy házassága csak amolyan formális volt, hisz neje már esküvőjekor haldoklott; viszont szegény Anna immár föld alatt nyugszik.

(Vége köv.)

vánjuk ki. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Thaly Kálmán: Miután ez a kérdés itt vita tárgyává tétetett és különösen arra nézve divergálnak a vélemények, hogy a protestáns autonómiában gyökerező egyházkerületi vagy egyházmegyei gyűlések, vallásos jellegűek-e vagy csak adminisztratív jellegűek, méltóztatassék megengedni, hogy ez nem pártközi dolog, hanem mindnyánuknak egyéni meggyőződése és helyesen hangsúlyozta valamelyik képviselőtársam, hogy mindnyájan párt- és felekezeti különbség nélkül akarjuk azt, hogy a vallás ide be ne huzoltassék. (Általános helyeslés)

Megvallom, hogy e tekintetben Veress József t. barátommal, úgy a mint ő definiálta a dolgot, egy véleményen nem lehetek. (Helyeslések a szélsőbaloldalon.) Ő erre vonatkozólag felhossa, hogy hiszen a családi ebédekben stb. ott is történik. Más dolog az engedelmet kérek, mikor egy olyan egyházkerületi gyűlésről van szó, a melyben pl. 5000 lélek vsn jelen, a minön csak a mult hetekben is részt vettem, a hol a tagok összegyűlnek Máramarostól Pancsováig s a hol a püspök az egész gyülekezetre az Ur áldását kéri ki, hogy az egyház s az iskolák ügyeit bölcsen oldhassák meg és ugyanezen gyűlést imával zárja is be. Megvallom, hogy ezen adminisztratív ügyeket is intéző, de tisztán egyházi ügyeket — nem dogmát, mert az a zsinat feladata — intéző gyülekezet szerintem vallási jellegű. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Ezt nem lehet megtagadni ettől a gyülekezettől. Hiszen ha a templomot is veszszük, én is voltam protestáns tanár és tartottam érettségi vizsgát a tanulókkal itt a budapesti református templomban.

Mi protestánsok a templomokat használjuk világi célokra is, a melyek az egyház jellegével nem ellenkeznek, pl. az egyház iskoláinak céljaira is. Tartottunk ott Széchenyi ünnepélyt is a katolikusok megjelenése és lelkesedése mellett, de azért az a templom nem volt megszenteltelente. Sőt többet mondok, Debreczenben a függetlenségi nyilatkozatot is a protestáns templomban történt (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon) és most is egyik büszkesége minden debreczeni embernek, hogy azon a helyen állt az ország kormányzója, a hol most a püspök osztja az Ur vacsoráját. A szatmári békekötés is a szatmári református templomban történt meg, őseink ott tanácskoztak és ott irták alá a nemzet kibekülését a dinasztáival. Minálunk tehát a templomnak más jellege van és minden komoly gyülekezet, a mely nem ellenkezik a vallással, helyet lehet a templomban. Ha már megkülönböztetést tennénk, azt tenném, hogy a »szószéken« t. i. a templomi szószéken (Helyeslés a bal és szélsőbaloldalon) nehogy a templomban a pap a szószékről igazságon. (Helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.) Igaz, hogy a temetésnél a pap szintén egyházi funkciót végez és nincsen a szószéken, de az egyértelmű avval és én szintoly szigoruan büntetném azt a papot a ki a temetést használja fel arra, hogy politizáljon. (Helyeslés balfetől.)

Azon példákra, a melyeket Ugron Gábor t. képviselőtársam felhozott a Szt.-Floriánról és Szt.-Nepomukról, hogy t. i. mindeniket szabad körülhordozni, én csak azt jegyzem meg, ha tetszik tréfásan, hogy nem nagyon ismeretném, ha Szt.-Nepomuk szobrát körülhordoznák és tiszteletét terjesztenék Magyarországon,

mert az egy specziális cseh szent volt (Derülség) és nekünk magyaroknak semmi okunk nincsen a csehizmust nálunk terjeszteni, inkább, ha tetszik, Szent István vagy Szent László szobrát tessék körülhordozni, (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon) de Szent Nepomukot nem nagyon óhajtanám utcánkon látni.

Nem akarok hosszasan kiterjeszkedni a protestáns autonómia jellegének fejtegetésére, csak konstatálni akarom, hogy sokszor csakugyan kénytelen az az egyházkerületi közgyűlés politizálni, mint pl. mikor Tisza Kálmán akkori miniszterelnök, maga is protestáns ember, a nélkül, hogy a protestánsokat megkérdezte volna, hogy püspökei helyet kapjanak-e a főrendiházban vagy nem, kinevezte azokat a püspököket. Magam is felszóltam akkor, mert a protestantizmus egyszerű jellegével ezt ellenkezőnek tartottam. Hivatkozom tiz erdélyi fejedeleme is, a kiknél nem voltak a protestáns püspökök behiva az országgyűlésre s csak egyszer ment be egy Magyar nevű Apaffy fejedelem alatt, de azt is kidobták a rendek (Derülség), azt mondták, hogy a reverenda nem politikára való; pedig protestáns volt a fejedelem. Ilyen esetekben az egyházkerületi gyűlések okvetlenül szükséges, a mint szokták mondani, muszály politizálnia. Igaz, nehéz itt elválasztani a határvonalat, de az én óhajtam az, s nem kétkezem, hogy mindnyájunké, hogy a vallás ne ne ran'assék a pártpolitika sarába. Miután pedig ez a szakasz csakugyan igen elastice van szövegezve, nehogy akár egyik, akár másik — protestáns vagy katolikus részre — ha már felekezetiileg vesszük a dolgot — zavar támadjon belőle, megengedem, meg előzetes tendenzia nélkül is, nagyon megfontolandónak tartom a dolgot és miután okosabbat nem tudok kitalálni, mint a mit Horánszky Nándor t. képviselőtársam indítványában ajánlott, hogy t. i. a szakasz újabb megfontolabb szövegezés végett a bizottsághoz utasítsák, pártolom ezen indítványt. (Helyeslés a baloldalon.)

Ola y Lajos elfogadja a javaslat szövegezését.

H o r v á t h Gyula Horánszky indítványát ajánlja elfogadásra, mert ő is abban a véleményben van, hogy a szakasz nem eléggé világos szövegezésű.

A vita bezárása után

E r d é l y Sándor igazságügyminiszter határozottan konstatálja, hogy a javaslaton intézkedésnek, melyek tárgyalás alatt vannak, egyáltalán semminemű vallási felkezet ellen irányuló éle nincs. (Mozgás a baloldalon.) Egész objektív szempontokból vannak megállapítva az ott előforduló intézkedések, objektív mérlegelése ezek azon körülményeknek és cselekményeknek, melyek az utóbbi egyes esetekben felmerültek, és a melyekről azt a tanúságot merítette a javaslat, hogy általában olyan a vallásosságát veszélyeztető cselekmények fordultak elő, melyeknek korlátozása és megtorlására feltétlenül intézkedéseket kellett tenni kizárólag általános vallásosság és az erkölcs szempontjából.

És ha megvizsgáljuk azon rendelkezéseket, melyek ezen szakaszban foglaltatnak, — láthatjuk, hogy azok a határon túl nem mentek, a szükségietnek teljesen megfelelnek és belőlük kihagyni semmit sem lehet. A 9. pont első bekezdése ezt a cselekményt konstatálja és azt igyekszik korlátozni, midőn a vallás szertartásainak végzésre rendelt helyiségben, vagy vallásos jellegű gyülekezetben. (Zaj a bal és szélsőbaloldalon) korteskees vitetik be. — Azt hiszi, hogy e tekintetben egyetért vele a Ház, hogy ezt korlátozni kell és ezt túrni nem szabad.

Kétely merült fel az irát, perciz-e és

helyes-e ennek a pontnak azon kifejezése: vallásos jellegű gyülekezet? Ez teljes korekkt, ezt precisebben kifejezni nem lehet.

Ugron Gábor: Nem annak, a ki nem tudja!

Erdély igazságügyminiszter: A vallás szertartásainak végzésére, tehát istenitiszteletre szánt helyről beszél előbb e pont és aztán vallásos jellegű gyülekezetéről, a mely szintén nem egyéb, mint istenitisztelet czeljából összejött gyülekezet. (Felkiáltások a baloldalon: Tessék ezt bevinni!)

Ezt sem bíró, sem jogász (Zaj a bal és szélsőbaloldalon) nem fogja összezavarni azzal, a mit Ugron Gábor mendott, a ki egyházi gyülekezetekről beszél, a melyeken az egyes egyházaknak folyó ügyei nyerne elintézés, melyek tehát nem istenitisztelet végzésére, hanem ügyek elintézésére jönnek össze. Ezt összezavarni, ezt precizebben kifejezni nem lehet. Foglalkozik a szakasz többi pontjai ellen emelt kifogásokkal is és kéri a szakasz változtatlan elfogadását.

Ujdonságok.

*** Iparos tanoncok a kiállításon.** A debreczeni ipar és kereskedelmi kamara ma átiratot intézett az iparos tanonc iskola igazgatóságához, a melyben arról értesítette, hogy a kamara 100 frt ösztöndíjat tett 14 szorgalmas és törekvő iparos tanoncoknak az ezredéves országos kiállítás megtekintésére. Fdihija ennél fogva, hogy a 14 segélyezendő iparos tanoncot vagy az igazgatóság, vagy pedig a felügyelőbizottság válassza ki és terjessze be azok neveit a kamarához.

*** Ezüst lakodalom.** Igazán szép és lélekemelő ünnepély folyt le tegnap este Szűcs Jenő kollégánk édes apjának, Mihalovich Szűts János pénzügyigazgatósági számvizsgálónak lakásán, a ki nejjével: Nagy Irmaival boldog házasságuk huszonötödik évfordulóját ülte meg. — Lélekemelő hatással volt az ezüst menyegzőn megjelent díszes társaságra a szerető házaspár boldogsága, a kik huszonöt évi szeretetüket ilyen magasabb jubileumi ünneppel koronázták meg. — Már a tegnapi nap folyamán számosan kerestek fel az általános ismert családot, hogy a boldog házaspár előtt szerencse kívánataiknak kifejezést adjanak. — Este pedig barátságos lakoma volt a jubiléus házaspár házában, a melyen számosan vettek részt. Ott voltak Orsz László helyettes pénzügyigazgató családjával, Steinaecker Sándor számtanácsos családjával, Papp József pénzügyőri hízós, Thany Gyula, — Nagy Etelka, Nagy József családjával, Steinaecker Aurél főhadnagy, ifj. Orsz László, Czemp József s még számosan. A mindvégig páratlan jókedv mellett folyó lakomán vége-hossza nem volt a jubiléus házaspárra tartott pohárköszöntőknek. Szívből kívánjuk, hogy ilyen jó egészségben ülhessék meg boldog házasságuk 50-ik évfordulóját is.

*** Felvétel az erdőri szakiskolába.** A királyhalmi, vadászterdei, Liptoujár, és Görényzentimrei m. kir. erdőri szakiskolába, melyeknek tanfolyama kétévre terjed, a folyó évi október havában kezdődő tanfolyamra részint állami ellátás mellett, részint saját költségen több tanuló fog felvételt. Felvételt kívánok igazolni tartoznak hogy: 1 tizenhét (17) éves életkorukat betöltötték, s illetőleg az intézetbe való belépésük napjáig betöltik, s harminczöt évesnél nem korosabbak. 2. Ép, erős, egészséges, munkához, és az időjárás viszonyosságához szokott, és edzett test alkatú, s különösen jólátó, halló, és beszélő képességgel bírnak, mely kellek igazolására kincstári erdőszeti, orvos, honvéd orvos, vagy vármegyei orvos bizonyítványa szükséges, megjegyeztetvén hogy minden az intézetbe felvett tanuló testi épsége és egészségi állapota az intézet orvosa által, a jelentkezés alkalmával szigoruan felülvizsgáltatik, s az, kinek szervezete hiányos, vagy a ki valamely ragályos, avagy az intézeti foglalkozás mellet könnyen nem gyógyítható, betegségben

bizonyára egyszerre tűnt fel a képe a mosolygó falusi tavaszoknak.

Milyen szép, milyen nyugalmas ott az élet és milyen egészséges, friss lehet a levegő, melyet himes rétek felől, galyasodó erdők fái mögül hajt be a faluba a tavaszi szellő.

Pali szólalt meg előbb.

— Haza menni? Látod ez még okosabb lenne. Nem oda, a hol születünk, a hol ismernek minke, mert ott nehéz dolog koldusnak lenni, és ott kinevetik az embert, ha tépett szárnyakkal haza kerül, vagyon nélkül, rendjelek nélkül, ezim nélkül; de máshová. Valami más, kis faluba, a hol nem ismeri az embert senki. Milyen jó lehet ott maghuzódni és élni, élni csöndesen valami kis vityillóban és a háborítlan békében alkotni nagy dolgokat.

— S miből élnél abban a csendes kis vityillóban? A jövő dicsőségéből? Küönben légy nyugodt, ott se tudnál halhatatlan műveket alkotni! Ez a terv is ostoba! Egy hónap alatt halálra unnád magad megint csak viszályok ide a taposó ma'omba. De az a másik terv, az nem rossz. Erről még beszélünk.

— Tudod mit, randuljunk ki valahova. Legalább ezt a remek napot kiint töltsük szabadban, és komolyan megbeszéljük a dolgunkat. Valamit kell csinálni. Ez nem maradhat így. El kell magunkat határozni valamire. Este, mire visszajövünk, kész terveinknek kell lenni a jövőre nézve.

— Menjünk ki a Margit szigetre. Nézd, a hajó épen most kötött ki.

— Jó. Menjünk!

Beszállunk. Az uton magint elhallgattunk és némán neztük a Duna két partjának remek panorámáját. A pesti oldalom a korzó palotatorát, a remek vigadó épületét, a hatalmas aranyu, óriás és apró tornyaival mégis oly kecses országházat a budai oldalon pedig a Gellért sötét szikláit s a várkert fainak zöld koronáit, — melyek felett kométsággal áll a merev homlokzatu királyi palota.

— És odább a budai hegyek elmosódó vonalai! A királyhegy s a hármastatár nyerges kupu hegye, melynek folytatásaként mint valami odalehelt halvány kék csipke, úgy áll a távoli váci hegylánc egyik nyulványának halavány körvonala.

A víz opálszínű s amint a tört hullámok odavetődnek a hajó oldalához, fehér habprémezetükön belül mintha száz szint is játszanának, a mint a nap sugara megtörik rajtnk.

Fényes, derűs és vigasztaló minden. S tudja isten miért, de most még a természet látása se tud megvizsgálni:

Komolyak és szólanok vagyunk. Még akkor is, mikor már ott járunk a bájos sziget sárga kavicsos behintett utain.

Az utak két oldalán a buja növényű fű, mintha frissen hullott hópolyhekel lenne betertve, — a mint a zöld bársonyon ezer meg ezer százszor szép fehér virágcsillaga tarkállik.

A gesztenyefák fehér és rózsaszín virágcsüvege is formálódni kezd már, sőt már a labunk elé is hull belőle egy-egy piros nyelvű, fehér virágcsüvegek. Parányi remekei a természetnek. Mintha csak valami törpe tündérnép regattistáinak lenne az iczipiczi skiffje egy ilyen virágcsüvegek. Benne hever a rózsaszín evező is.

A lombosodni kezdő hólapdafák, mint odalehelt szappanbuborékok, úgy ringanak a nagy, gömbölyű, pehelykönnyű virágok. Az ezernyi apró, fehér virág szerelmes odaadással borul egymásra a virágocsányon.

— Szép itt minden — mondja Pál ur, de én nem tudom élvezni!

S megint csak belemelegedtünk a beszélgetésbe, mely a czéltalanul eltöltött napok, az eredménytelen múlt s a reménytelen jövő körül forgott.

Meggyőző érveket hordott elő. Így nem lesz belőlünk semmi. E'pocsékoljuk haszontalan munkára az erőnket, elvesztegetjük a fiatalágunkat s azután eldobnak, mint a kifacsart citromokat. A kutyának se kellünk!

— Ott Gerezdý, a vén író. Mennyit

dolgozott s milyen szép dolgokat írt évtizedeken át. S mit csinál most? Tíz forintért írálja a tárczákat, mint kezdő korában. Mindig van a zsebében egy kettő, házal velük. S a dicsősége? Elég dicsőség neki, ha ki tudja a házbérét fizetni s ha írni nem tudna még most is, hát éhen halhatna! És ötvenéves írói multjából mi marad a halála után? Idejüket mult tárczák, pénzért összetakolt novellák. Legfeljebb még egy napig foglalkoznak vele. A halála utáni napon. Nem ostobán eltöltött élet?

— Nem volt igazi tehetsége.

— Több mint tíznek azok közül, a kik ma a felszínen usznak. Csak hogy élhetetlen volt. A hevével nem tudott gseftelni. S mi is úgy indulunk, hogy ne tudjunk! Okosodjunk meg, okosodjunk meg. Még van időnk! Harmincz évvel még lehet pályát változtatni.

— El kell venni valami gazdag leányt.

— Ez a megélhetés legaljasabb módja. Házasodni csak azért, hogy megélhessen az ember. Ujalatos és lealázó dolog.

— Akkor neki kell feküdni a vizgáknak. Diploma nélkül bájos dolog mozogni! Meg kell szerezni.

A felső vendéglő elő értünk. Mogorván leültünk a terrasz sarkába az egyik asztal mellé, és elhatároztuk, hogy vizsgálni fogunk. A felbehagyott tanulmányokat be kell fejezni. Mi az a két vizsga? Még egy szigorlat és az ügyvédi. Ott hagyjuk a redakciót, lemondunk mindenről, nem írunk semmit s ha száraz kenyéren kell is, de kibőjtöljük azt az időt, mielőtt elkészülünk a dolgainkkal.

Javában érlegettük komoly terveinket, mikor a másik asztaltól, a velünk szembelevőtől egyszerre csak feláll egy fiatal ember s felénk közeledik.

Valami murizópajtás volt, a kivel sokszor összejöttünk, hol itt, hol ott, vendéglőkben, társaságokban, mulatságodon. Miniszteri fogalmazó vagy titkár; ennyit tudtunk róla, a nevét azonban egyikünk se tudta, csak »szervusz öreg« volt, ha találkoztunk.

Ő azonban a miénket tudta. Nagy örömmel jött most is.

— Ti vagytok? No, hál'istennek! Ez igazán szerencse. Rokonaim jöttek fel a vidékről. Néztétek, ott ülünk. Az a szép asszony meg az a szőke, babaarcu leány. Tegnap óta maczerálnak, hogy hol látkatnák meg titeket. — Az asszonyka téged akar megismerni, a leány pedig téged Bolondulnak a dolgaitok után. Jöjjetek kérlek, hadd mutassalak be.

Szabadkozunk, hogy egyáltalán nem vagyunk ismerkedési hangulatban, de nem lehetett vele birni.

Oda kellett mennünk. — Bájos és okos volt a nőcske; üde, friss, poetikus a kis leány.

S csodálatosak ezek a női szemek! Olyan könnyen és olyan gyorsan megvigasztalnak.

A leányka keze reszketett a kezemben, mikor kezét fogtuk. S olyan őszinte örömmel mondta:

— Örülök, hogy végre láthatom!

S azután csevegni kezdett a dolgairól. Bizony azok a haszontalanságok nem érdemelték meg, hogy az a bájos gyermek olyan rajongó szeretettel beszéljen róluk. — Valamint, hogy az én életem se nagyon érdemelte meg azt, hogy ez a tiszta lelek irigykedve gondoljon rá. Pedig úgy gondolt:

— Milyen boldogok maguk írók! — mondta. — Egy más, szebb világban élnek, a maguk külön alakjaik között, a maguk ábrándjainak. Meglátanak, megéreznek mindent, a mi szép ezen a világon; kaczagnak minden gyalogságot és a mi fő: — élnek. — Szabadon, vidáman, mint az énekes madarak. Nem parancsol senki, urak, függetlenek és szabadok; — a munkájuk gyönyörűség s akkor végzik, mikor kedvük van hozzá!

Minek beszéltem volna a nyomorúságainkról! Arról, hogy milyen rabszolgái vagyunk a tollunknak s hogy milyen végtelenül kevés gyönyörűség van abban, mikor írni kell, hogy kenyér legyen.

Ráhagytam, hogy csak hagy irigyeljen! Az-

után tovább beszélt és nagy tiszta fényű szemét szinte áhitattal pihentette rajtam s újból elmondta, hogy milyen kedves barátja voltam én neki már ismeretlenül is, hogy a lapot, melyben én írtam valamit, mindig úgy üdvözölte mint valami kedves ismerőst, hogy a dolgaim olvasása közben beszélt hozzám, az én láthatatlan alakomhoz, melyet az érzett lengeni maga körül mikor olvasta az én gondolataimat.

— És most, hogy megismert, ugy-e ki ábrándult belőlem?

— Akinek a lelkét szeretted meg először, abból nem lehet kiábrándulni! És hányan lehetnek így magukkal! Oh, nagy boldogság az, ha annyi ember ismer és szeret valakit, mint amennyien magukat szeretik.

Az utolsó hajóhoz kikísértek a hölgyek is. Mi hárman azután bejöttünk a városba. Nekik odakint volt lakásuk.

Gyönyörű májusi éjszaka volt. A Duna sötétkek tükrébe belehajolt a két part lámpáinak hosszú fényíve, s a csillagok nagy ragyogó szemekkel olyan vidoran néztek bele a szép tavaszi éjszakába.

— Milyen boldogok is vagytok ti, — mondta a mi ismerős ismeretlenünk — asszonyok, lányok bo'ondulnak utánatok.

Hallgattunk mind a ketten. De Pál ur szeméből kiolvastam a nekem szóló kérdést:

— Ugy-e megint prolongálsz? A komoly elhatározásnak vége. Ugy-e, a kék szemekre gondoltunk, a melyek kedvéért tovább írunk?

Azu'án dörögve mondta, félig magának, félig nekem:

— Csak asszonynépség ne lenne a világon! Sokkal könnyebb lenne megokosodni. Persze, ha ezek a szép szemek osztogatnák a halhatatlanságot, kát érdemes lenne utánuk menni, de így? — Eh, az ördögbe is, így is érdemes. Mások meghalnak értük, mi pedig elzülünk. Mindegy. A vég úgy is egyforma.

Maga, te, jó napot, alászolgája.

Valljuk be őszintén azt, ami megbizonyítva van, hogy a — majomtól származunk. Valamelyik ősiünk az erdőkben hibáta magát fáról-fára, nem tagadhajtuk meg majomtermészetünket, mely minduntalan arra sarkal, hogy utánozzuk embertársainkat, majmójuk hibájukat, nyegleségüket, ferdeségeiket.

Ugyan ki találta fel azt, hogy a szülők »magázka« a gyermekeiket?

Nevetségesebb valami annai nem képzelt, mint midőn az anya per maga szólítja gyermekét. És teszi ezt oly feltűnően, annyira, kihívólag, hogy a figyelmet magára irányítja. A jobb módúaknál egészen lábra kapott ez a rossz szokas, mely nem méltó oly szülőhöz, mely szíven viseli gyermeke nevelését. A szülő ura, parancsolója gyermekének ki felett — életén kívül — feltétlenül rendelkezik. Tudnia kell a gyermeknek, hogy Isten után legfőbb ura, parancsolója a szülő. Ha így áll a dolog, akkor az ur, parancsoló fogalmával ellenkezik a dédelgető magázás. De sőt épen a szülői tekintély megköveteli, hogy a szülő tegezze gyermekét.

Az ugynevezett »előkelő körökben« kezdtek a szülők gyermekeiket magázni. Ma pedig már a legtöbb nadrágos magázza gyermekét, bár odahaza annak a gyermeknek a saát és szülői cipőjét kell subiczkolnia. Mi ez, hanem affektáció a szülő részéről s elkényeztetés a gyermek iránt?

Ép oly affektáció, hogy a gyermek szülőjét tegezi. Ezt meg a parasztoktól majmolttak el. Szülő és gyermek között oly karkulmbesé van, mely meg nem engedi a megszólításnak ezt a módját, mely már nem bizalom, hanem tiszteletlenség jele.

Vagy összeegyeztethető, hogy a házastársak egymást magázják? Az a benső életközösség, a bizalom ama határtalansága, melynek közöttünk léteznie kell, nem tűrheti a magázást.

CSARNOK

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Írta: CSENGEY GUSZTÁV.

Második kötet.

84

Az áruló kelepczébe jut.

(Folytatás.)

— De pajtás, a dolog veszedelmes és csak ketten leszünk hozzá.

— Megyek veled.

— A mit én akarok, az nem kevesebb, mint hogy a Villámvezért elfogjuk.

— Hah, erre vállalkozom, ha a pokolba vezetsz is! De beszélj, mert még eddig semmit sem értek.

— Halld tehát. Nekem éles szemem van. Én láttam az igazi Biedersohnt reggel, aztán az alakost este. Volt valami különbség köztük, a mit nem lehet megmagyarázni, de a mit az én éles figyelő szemem rögtön észrevett. Hozzá járult még az a sajátságos zamatu magyar dallam is, mi gyanumat csak növelte. Én is ismerem a magyar zene sajátosságait, mert sokáig tartózkodtam Magyarországon, jól tudtam azt, hogy egy francia a magyar népdalokat nem játszhatja oly magyarosan. Lestem a művész minden mozdulatát. Midőn a hangversenynek vége volt, kisettem s vártam a művészre. A vendéglő homlokzatának szegletén egy most használatlan katonai őrbóde áll, a magyar katonák faköpnöyegnek nevezik. É mögé vonultam. Alig voltam ott néhány pillanatig, midőn a fabódeba egy női alak surrant be s valakire várni látszott. Lélekzetemet visszafojtva lestem a következőket. Nem sokára hallottam a művész hangját, aztán léptek közeledtek a faház felé. Néhány pillanat múlva a közeledő már ott állt a bóde tulsó oldala mellett s egy föllobban gyufa tudatá velem, hogy az illető szivarra gyújt. Mikor a gyufa ellobban és ismét sötétség vett körül bennünket, az őrházban rejtőző nő megszólalt magyarul: „Közelebb, Villám!” — „Te vagy feketéd?” — „Kérdé suttogva a férfi. „Menekülnöd kell. A tábornok leánya, azt hiszem, még ma megtudja a csalást, akkor elvesztél.” „Honnan tudod?” — „Bergmann itt van, észrevettem, hogy rád ismert. Ez az ember elárul Malvinának. Ne menj az estélyre. Küldd magad helyett a mintalakat.” — „Jó! — készen vagy mindennel?” — „Készen.” Tehát mikor jössz utánam? — „Pontban éjfélkor ott leszek. De gondoskodjál a ruhákról. Az utolsó vagyunk.” Ezzel a férfi elsietett, kevés vártatva a nő is kilépett az őrházból és sietve indult neki egy utcának. Érdekemben állott megtudni, hol lakik e nő? mert a találkozási helyet nem említették; csak úgy lehet tehát nyomukba jutni, ha e nő indulását meglessem s nyomról-nyomra követem azon háztól fogva, honnan kilépni fog. Az álművész után is szerettem volna menni, de gondolám, okosabb lesz a nő utait kinyomozni. Magamhoz intvén inasomat, ki a vendéglő előtt ögyelege rám várakozott, követtem a nőt jó messziről, hogy észre ne vegyen. Nem kellett sokáig mennem. A nő egy magasabb ház kerítésén kopogott, a kis ajtó fölnyílt s mindjárt utána becsukódott. Inasomat oda állítottam a kerítés mellé, megparanosolván neki, hogy addig ne mozduljon, míg vagy én föl nem válok, vagy a nő ki nem jön. Ha a nő azalatt, míg távol leszek, kijönne, kövesse lépteit s adjon a hírt felőle, hogy hova ment. Azután mentem a tábornok estélyére, csakugyan nem az az ember hegedült ott, ki az emelvényen volt. Annál nagyobb érdeklődéssel gondoltam az említett nőre s azóta nagyon nyugtalan vagyok, nem szeretném elszalasztani. Azt hiszem azonban, hogy a rejtélyes nő még nem indulhatott el a találkára, mert éjjel még egy óra múlva lesz, a találkozási hely pedig nem lehet oly messze, hogy a nőnek sokáig gyalogolnia kellene. Ha tehát egy kedved e kalandra, csatold fel kardodat s menjünk. Meglessük a nőt s messziről követjük, aztán majd elvállik, hol és hogy akadunk a Villámvezérre.

Károly gondolkozni kezdett.

— Nem volna-e czélszerű, szólott egy kis szünet múlva, ha ezt a dolgot bejelentenők a tábornoknak és magunkhoz vennénk egy vértess csapatot? Így biztosítva volnánk minden lehető kelepczétől.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Debreczeni piaczi árak.

A folyó hó június 9-ik debreczeni vásáron a következő árakat jegyezte a vásárfelügyelőség. Gabnaárak. Buza 6.30 6.20 6.10 Kétszeres 5.20 5.10 5.— Rozs 5.35 5.30 5.25 Árpa 4.40 .30 4.20 Zab 5.40 5.30 5.10 Tengeri 4.30 4.20 4.10. Burgonya 1.80. Ló felhajtott 987, eladatott 402. Marha felhajtott 1215 eladatott 548. Sertésvásár zárva. Szalonna és haj. 100 kiló ó szalonna 48—50 frtig 100 kiló haj 50—52 frt. Husarak: 1 kiló marha hus 40, 44, 48,50,52, 54,56 60 s sertéshus 40 44, 48 52 kr., borjúhús 56 kr, juhús 40 krt Tuzifa 4 kbm. tögyfa 12 frt, bükkfa 13 frt nyárfa 7.50, felvágás 2 frt, faelszállítás 1 fr 20 kr. Napszámárak. Szőlő munka: Férfi el-látással 90 kr., ellátás nélkül 1 frt 10 Mezei munka: 50, 70 kr.

Budapesti gabonatözsde.

június 11.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buza	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	75	—	76	—
"	77	6.70 6.85	78	6.75—6.90
"	79	6.85 7.00	80	6.90—7.00
Tiszavidéki ó	75	—	76	—
"	77	6.75 6.85	78	6.80—6.95
"	79	6.90 7.00	80	6.95—7.05
Pestvidéki ó	75	—	76	—
"	77	6.70 6.80	78	6.75—6.90
"	79	6.90 6.95	80	6.90—7.00
Fehérmegyei ó	75	—	76	—
"	77	6.75 6.80	78	6.75—6.95
"	79	6.85—6.95	80	6.95—7.00
Bácskai	75	—	76	—
"	77	6.80—6.90	78	6.85—7.00
"	79	6.95—7.05	80	7.00—7.10
Észak magy.	75	—	76	—
"	77	—	78	—
"	79	—	80	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógrm.
Rozs elsőrendű uj	70—72	6.35 6.40
" másodrendű "	—	6.25 6.30
Árpa takarmánynak "	60—62	4.40 4.70
" égetni való —	62—64	0.90 0.00
" sertőzdei —	64—66	6.15 6.50
Zab — uj	39—41	6.10 6.40
Tengeri bánsági — uj	—	4.10 4.15
" más nemű "	—	4.— 4.05
Repeze bánsági	—	3.95 4.00

Kőbányai sertés-piacz.

június 6.

Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (páronként —400 klgon felüli sulyban — krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 klg sulyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli sulyban) — krig. 4. Fialat közép páronként 251—320 klg.— sulyban 49—50 krig. 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgmíg terjedő sulyban) — 48—50 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felüli sulyban) 45 krtól 46 krig. Közép (páronként 220 — 280 klgmíg terjedő sulyban) 44 45 krig. Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő sulyban) 43—44 krig Szerbiai 9. Nehéz (páronként 200 klgon felüli sulyban) 48—49 krig. 10. Közép (páronként 220—260 kgr. sulyban) 45—46 krig. 11. Könnyű (páronként. 220 klgmíg terjedő sulyban) 44—45 krig. Sertés létszám 1896 évi június hó 8-ik napján volt készletben 8966 drb. 1896. június hó 9. napján felhajtott — drb. 1896 június 9. napján elszállított 7 drb. 1896. évi június hó 10-ik napjára maradt 8959 Sertésforgalom üzletirányzata lanyha.

Megjárja ez, ha szakadás áll be a házasságok között, ha megszűnik közöttük a szeretet s a szabadulás vágya fogja el őket de nem, ekkor sem szabad elárulniok a világ előtt, hogy a boldogság elhagyta tüzhelyüket mert kötelességük, egymás iránt tartoznak ezzel — eltakarni a világ előtt a házi kereszt megjelenését

Van azonban több emberi gyarlóságunk is, melyekről helyes volna leszoknunk.

Köszöntésünkben nyilvánul ez lépten-nyomon.

Nem vagyunk tisztában, legalább helyes fogalmunk nincs arról, kit kell előbb nekünk köszöntenünk.

Nem nehé a helyzet, ha elég őszinték vagyunk önmagunk előtt bevallani, hogy az utcán velünk szembejövő magasabb rangu, mint mi vagyunk, ugy nő. A magasabb rangu és a nő (mint minden rang felett álló) ha ismerősünk, általunk lesz köszöntve első sorban. Sőt ez utóbbira vonatkozólag aplikál-hajuk apáink azon kijelentését, hogy illik köszöntenünk — némelyek kivételével — minden nőismerősünket.

Gyarlóságunk azonban akkor nyilatkozik meg, midőn velünk egykoru, egyrangú egyénnel találkoznak, vagy olyannal, a ki alantabb rangu mint mi vagyunk.

Féünk, hogy az arany gyűrű letörök ujunkról, ha előbb köszöntjük a rangban hátrább álló ismerősünket s azért várjuk, elvárjuk, hogy köszöntőn ő bennünket s ha véletlenül nem köszönt, nem magunkra, hanem rá vetünk követ.

Az is gyengénk, hogy ismerősünknek «alászolgája» köszöntését egy hetykén odadobott «jó napot»-tal viszonzozzuk, mert előkelőségünket akarjuk kifejezni ezzel a közönségszobba köszöntésével aakkal, vagy pláne mintha azt akarnok kifejezni, hogy mi annak a ki nekünk «alázatos szolgánk» nem mondhatjuk «alázatos szolgája.» Csak egyszerűen «jó napot»

A köszöntés bármelyik formája jó helyes s alkalmas a tisztelet kifejezésére.

De állítsuk fel szabályul, hogy ki bennünket azzal köszönt; «alászolgája» — annak ne köszönjünk «jó napot»-tal: aki «jó napot»-tal üdvözl, üdvözljük mi is «jó napot»-tal.

A nők kivétel képeznek.

A nők ajkáról nem is hangzik tetszetősen az «alázatos szolgája»

De viszont nem tetszetős, ha mi a hölgyeket per «maga» szólítjuk, «ön», «kegyed» vagy «nagysád» helyett.

Tisztelet a nőknek, tisztelet minden tiszteletreméltó ismerősünknek.

Igy követelik ezt a társas együttlét szabályai.

Azzal ha mást tisztelünk; önmagunkat tiszteljük meg.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6—7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—6 óráig.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járásbíróság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat felvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11—12 óráig.

Muzeum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10—12-ig.

A Gőzgyűlési egyesület „Otthona” a kereskedelmi akadémiá palotájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:

Hétfőn) 11—12 óráig.

Csütörtönkö)

Kedden)

Szerdán) 9—11 óráig.

Pénteken)

Szombaton)

Délután:

Minden hétköznap 2—5 óráig.

Vasárnap délelőtt 9—12 óráig

VASUTI MENETREND.

1896. május hó 1-től.
(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul:

Budapest-Nagyvárad fel. személyvonat	reggel 4 ó
Budapest-felé gyorsvonat	reggel 8 ó. 40 p.
Budapest-Nagyvárad felé	délután 12 ó. 36 p.
P-Ladány-Nagyvárad felé ¹⁾	este 10 ó. 31 p.
P-Ladány-Nagyvárad felé ²⁾	délután 3 ó. 48 p.
	minden kedden déli 12 ó.
Csak P-Ladányig vegyes vonat.	este 8 ó. 15 p.
Szatmár-M-Sziget felé	délután 4 ó. 07 p.
Szatmár-M-Sziget felé	este 8 ó. — p.
	éjjel 3 ó. 05 p.
Csak Szatmárig	reggel 5 ó. 30 p.
Miskolcz-Kassa felé ²⁾	reggel 8 ó. 25 p.
Miskolcz-Kassa felé ¹⁾	este 8 ó. 05 p.
Szerencs-S-A-U.-Kassa felé d. u.	4 ó. 02 p.
H-Böszörmény-B.-Szt.-M. felé máv-ról	reggel 5 ó. 28 p.
	vásártérről 5 ó. 51 p.
	máv-ról délután 3 ó. 57 p.
	vásártérről 4 ó. 10 p.
F-Abony felé máv-ról	reggel 4 ó. 42 p.
	vásártérről 5 ó. 00 p.
Ohat-Köcs-Polgár felé máv-ról d. u.	4 ó. 12 p.
	vásártérről d. u. 4 ó. 24 p.
Derecske-Nagy-Léta felé 8 ó. r. 35 p. és d. u.	4 ó. 17 p.

- ¹⁾ P-Ladánytól gyorsvonat.
²⁾ Közvetlen kocsik Miskolczon át Budapestre.

Budapestre érkezik:

a reggel 4 ó. induló személyvonat	délben 12 órakor.
a reggel 8 ó. 40 p.-kor ind. gy. v. délután	1 ó. 50 p.
a déli 12 ó. 36 p. sz. v. este	8 ó. 10 p.
az este 10 ó. 31 p. reggel	5 ó. 45 p.

Budapestről-Debreczenbe indul:

a d. u. 3 ó. 47 p.-kor érk. személy v. reggel	9 ó. 40 p.
az este 7 ó. 09 p. érk. Gyors-vonat d. u.	2 ó. 15 p.
az éjjel 2 ó. 40 p. Személy-vonat este	7 ó. 05 p.
2 ó. 40 p. sz. v. (Püspökladányig)	9 ó. 15 p.
gy. v. átszállással este	
A reggel 7 ó. 20 p.-kor érk. személyv.	este 11 ó

Debreczenbe érkezik

Budapest-Nagyvárad felől	délután 3 ó. 47 p.
	gyorsvonat este 7 ó. 09 p.
	reggel 2 ó. 40 p.
N.-Várad-P-Ladány	reggel 5 ó. 12 p.
M-Sziget-Szatmár felől	reggel 7 ó. 10 p.
	délután 12 ó. 16 p.
	este 10 ó. 16 p.
Csak Szatmárról	este 6 ó. 58 p.
Kassa-Miskolcz felől ¹⁾	reggel 8 ó. 07 p.
Kassa-S-A-Ujhelj-Szerencs felől	déli 12 ó. 21 p.
Kassa-Miskolcz felől	este 7 ó. 50 p.
B-Sz-M-H-Böször. felől vásártérré	reggel 8 ó. 03 p.
	máv-ra 8 ó. 17 p.
	vásártérré este 6 ó. 40 p.
	máv-ra este 6 ó. 49 p.
F-Abony felől vásártérré délután	5 ó. 23 p.
	m á v.-hoz 5 ó. 32 p.
Ohat-Köcs-Polgár	vásártérré reggel 7 ó. 50 p.
	m. á. v.-hoz 8 ó. p.
Derecske-Nagy-Léta felől r. 7. ó. 25 p. d. u.	3 ó. 18 p.

- ¹⁾ Közvetlen kocsik Bp-ről Miskolczon át.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártókta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegeként árban majdnem minden gyógyszer-tárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbirtéku utánszert van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállító, Rudolstadt (Thüringia).

SCHICHT-féle SZIN-SZAPPAN

törvényszékieleg belajstromozott
védjegy.

igen jól van szárítva,
kitünően tisztító,
igen takarékos a használatban,
kezeség mellett tiszta és ártalmatlan a fehérmű és kéznek, egyáltalában a
legjobb, ami a szín-szappanból van.

Senki sem bánja meg a kísérletet.

Kaphatók a legtöbb detail-kérékedésben.

200 000 kg budapesti raktáron

POLDI KOHÓ

TÉGELY ACZÉL-GYÁR.

Ajánlja: keménység, szívósság és minőség egyenletessége dolgában a legjobb
stajer és angol gyártmányokat felülmúló

tégely aczélját

(szerszámaczel) mindennemű szerszámok és műszerekre.

Különlegességek: Legkeményebb esztergakések, marókorongok, mágnesek,
dróthuzó vasak. Kész vasuti-, hord- és tekeresrugó. Kovacsolt gépalkatré-
szek bármely nagy-ágban. Mindennemű eres. aczéllok. Kőfúróaczelok.

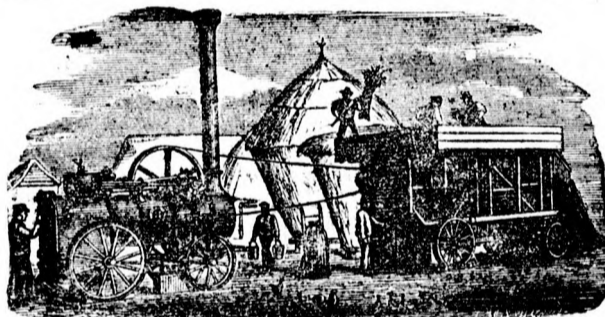
Központi iroda: BECS, I. Krugerstrasse 18.

Fiók-iroda: Lipcse, Sheffield, Milano, Prága, Zürich és Moszkva.

Iroda és dusan felszerelt raktár: BUDAPEST, GYÁR-UTCZA 20. sz.

200 000 kg budapesti raktáron

263 első díj.

Keddig eladatott 30.500 gőz-
mozgony és cseplőgép.

RUSTON, PROCTOR & Co.

vezérképviselősége

BUDAPESTEN, V., Lipót-körut 32.

ajánlja dus készletét, világhírű legújabb és javított szerkezetű

GÖZMOZGONYOKBAN

és

szab. „EXCENTERES” gőzcseplőgépekben

mely utóbbiaknál a görbe tengelyek és azok belső per-
selyei elesnek.

Ezen a mi szabadalmazott „Excenteres” gőzcseplőgépeknél, ugy a szalmarázók, valamint a rostaszekrények egy egyenes tengely által hajtának, melyek mindkét végén körhagyó tárcsák vannak alkalmazva s így az összes könyöktengelyek, valamint a gép belsőjében eddig használatban volt 16 persely mellőstetnek, mi által nagy takarítás kenő anyagban, javításokban s időben előidéztetik.

A könyöktengelyes gőzcseplőgépek ez idő szerint elavultaknak és észszerűtlennek tekinthetők.

A ki csak egyszer ezen „Excenteres” gőzcseplőgépek sokoldalú előnyeit megismerte, nem kívánczik többé könyöktengelyes gőzcseplőgépekkel dolgozni. — Évek óta ezen „Excenteres” gőzcseplőgépek legjobbnak bizonyultak s a gazdaságosság osztatlan tetszését kiérdemelték.

Ruston, Proctor & Co. Ltd. a feltalálója, szabadalom tulajdonosa és egyedül gyártója az „Excenteres” gőzcseplőgépeknek. Jó szerkezetért és kitűnő anyag tekintetében egy évi jótállás vállalatik; a gépek pedig teljesen a munkához készen szállíthatnak.

Arjegysek kívánatra ingyen és bérmentve

Dus készlet tartalék géprészekben.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.